

Nr 246.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av handelsöverenskommelse mellan Sverige och det ockuperade Japan m. m.; given Stockholms slott den 14 april 1950.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över handels- och utrikesdepartementsärenden för den 24 mars 1950 och över handelsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed begära riksdagens godkännande av en den 1 april 1950 undertecknad handelsöverenskommelse mellan Sverige och det ockuperade Japan jämte därtill hörande tre skriftväxlingar.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

(Översättning.)

**Trade Agreement
between Sweden and Occupied
Japan.**

The Government of Sweden and the Supreme Commander for the Allied Powers, acting in respect of Occupied Japan (hereinafter referred to as Japan), having discussed the measures which might usefully be adopted with the intention both of expanding trade between Sweden and Japan, and of maintaining it at the highest volume practicable, have agreed as follows:

Article I

a. A trade plan will be adopted, on an annual basis, extending to all transactions relating to the purchase and sale of goods and services in respect of which contracts are executed for delivery from Sweden to Japan or for delivery to Sweden from Japan.

b. All trade, except as otherwise provided, shall be conducted in accordance with the terms and provisions of the Financial Agreement for Trade between Sweden and Japan, to be executed simultaneously herewith.

c. Trade may be carried on through both governmental and private channels.

d. Sweden agrees to permit the importation from and exportation to Japan and Japan agrees to permit the importation from and exportation to Sweden at least up to the amounts of the commodities set forth in the trade plan, it being understood that the trade plan adopted is not restrictive and may be enlarged by mutual agreement at any time.

e. The trade plan, without being restrictive in any way, represents in the

**Handelsöverenskommelse
mellan Sverige och det ocku-
pade Japan.**

Svenska regeringen och det allierade stora högkvarteret såsom ombud för det ockuperade Japan (härefter benämnt Japan), vilka dryftat lämpliga åtgärder i syfte dels att utvidga handeln mellan Sverige och Japan, dels att vidmakthålla varuutbytet på högsta möjliga nivå, ha överenskommit om följande:

Artikel I

a. En årsplan för handeln skall fastställas och omfatta alla transaktioner berörande köp och försäljning av varor och tjänster, för vilka kontrakt avslutas rörande leverans från Sverige till Japan eller till Sverige från Japan.

b. Varuutbytet skall, därest ej annat överenskommes, äga rum i enlighet med bestämmelserna i den betalningsöverenskommelse mellan Sverige och Japan, som avslutas samtidigt med denna överenskommelse.

c. Varuutbytet må äga rum genom såväl statliga som privata organ.

d. Sverige skall tillåta import från och export till Japan och Japan skall tillåta import från och export till Sverige upp till minst de belopp, som för de olika varuslagen finnas angivna i handelsplanen, varvid skall beaktas, att denna plan icke är av begränsande natur utan när som helst kan utvidgas genom ömsesidig överenskommelse.

e. Handelsplanen, som icke i något avseende är av begränsande natur,

light of the best information available at the present time to the two parties to this Agreement, the volume of trade which may be expected to flow between Sweden and Japan for the duration of such trade plan and the character it is most likely to assume.

It is emphasized that the trade plan is not intended to constitute a commitment, binding on either party, that trade will in fact attain the proportions or assume the character indicated therein; rather does it represent a reasonable computation made in good faith of the volume of sales and purchases likely to result from the desire of the two parties to this Agreement to develop trade between them to the highest practicable level.

Subject to these considerations, both parties will facilitate in every way the sale and purchase of goods and services as set forth in the trade plan.

f. Should there be reason for either party to this Agreement to believe, at any stage, that the volume and character of sales and purchases contemplated in the trade plan are not likely to materialize, the parties concerned will consult together to ensure that any modification of the trade plan that may be found necessary protects those interests to which either party attaches special importance in relation to the supply of raw materials and/or acquisition of manufactured goods.

g. Special machinery will be established, in common accord, to ensure that accurate up-to-date information will be available to both parties in respect of the operation of this Agreement and to ensure the implementation of the trade plan generally.

h. Each party hereto will do everything feasible to ensure compliance with the export-import controls, exchange controls and such other controls that pertain to international

utgör en uppskattning — baserad på de för tillfället tillförlitligaste uppgifter, som stått parterna till buds — såväl av storleken av det varuutbyte, som kan förutsättas komma till stånd mellan Sverige och Japan under den tidsrymd, som handelsplanen omfattar, som av varuutbytets beräknade sammansättning.

Handelsplanen skall icke för någongendera parten innebära ett åtagande, att varuutbytet faktiskt kommer att uppnå den omfattning eller få den sammansättning, som förutses i planen; snarare ger denna uttryck för en rimlig och i god tro företagen uppskattning av den omfattning av försäljningar och inköp, som kan tänkas bli resultatet av de båda parternas önskan att öka varuutbytet till högsta möjliga nivå.

Under hänsynstagande till dessa överväganden skola parterna på alla sätt söka underlätta de försäljningar och köp av varor och tjänster, som förutses i handelsplanen.

f. Därest vid någon tidpunkt endera parten har anledning antaga, att varuutbytet icke kommer att få den omfattning eller den sammansättning, som förutses i handelsplanen, skola parterna samråda med varandra för att försäkra sig om att de ändringar av handelsplanen, som må befinnas erforderliga, tillvarataga vardera partens särskilda intressen med hänsyn till försörjningen med råvaror och/eller anskaffandet av färdigvaror.

g. Särskilda anordningar skola efter samråd vidtagas dels för att tillförsäkra båda parterna tillgång till fortlöpande upplysningar avseende överenskommelsens genomförande dels ock för att trygga tillämpningen av handelsplanen.

h. Vardera parten skall efter bästa förmåga tillse, att de bestämmelser rörande export- och importkontroll, valutareglering samt sådana övriga regleringsbestämmelser berörande internationell handel, som vid varje

trade as may be in force and effect from time to time in the areas under the control of the other.

i. In order to facilitate trade among Sweden, Japan and third countries, the parties to this Agreement will consult, as circumstances may require, with respect to the possibility of developing trade on a multilateral basis.

Article II

This Agreement may be revised by mutual consent of the parties or cancelled upon request of the Government of Sweden or the Supreme Commander for the Allied Powers, or his successor, upon ninety (90) days' notice in writing and shall terminate, unless the parties hereto stipulate in writing to the contrary, ninety (90) days after the proclamation of a peace treaty between the Allied Powers, or any of them, and Japan. Any revision, cancellation or termination of this Agreement shall be without prejudice to any right or obligation accruing or incurred hereunder prior to the effective date of such revision, cancellation or termination.

Article III

The trading position between Sweden and Japan shall be reviewed generally by the parties to this Agreement from time to time as requested by either party.

Article IV

The flag ships of each country will enjoy from the other most favorable treatment granted by their respective laws covering port regulations and operations therein.

Article V

The present Agreement shall come into force on the day when its approval by the Riksdag is formally notified by the Swedish Government

särskild tidpunkt må vara i kraft inom den andra partens område, efterlevas.

i. I syfte att underlätta handeln mellan Sverige, Japan och tredje land skola parterna, när så erfordras, samråda om möjligheterna att utveckla handeln på multilateral grundval.

Artikel II

Denna överenskommelse må ändras med parternas gemensamma samtycke eller kan bringas att upphöra efter nittio (90) dagar genom skriftlig uppsägning av svenska regeringen eller det allierade stora högkvarteret eller dess efterträdare, och skall, därest parterna ej annorledes skriftligen överenskomma, utlöpa nittio (90) dagar efter proklamerandet av fredsfördrag mellan å ena sidan de allierade makterna eller någon av dem och å andra sidan Japan. Ändring, upphörande efter uppsägning eller utlöpande av denna överenskommelse skall icke inskränka rättighet eller förpliktelse, som någondera parten före ikraftträdandet av sådan ändring, upphörande efter uppsägning eller utlöpande, iklätt sig i enlighet med denna överenskommelse.

Artikel III

Utvecklingen av handeln mellan Sverige och Japan skall göras till föremål för allmän översyn, närhelst någondera parten så begär.

Artikel IV

Fartyg tillhörande ettdera landet skola av den andra parten åtnjuta mest gynnad behandling i enlighet med i landet gällande lagar rörande hamnförhållanden.

Artikel V

Denna överenskommelse skall träda i kraft den dag, då svenska regeringen vederbörligen underrättar allierade stora högkvarteret om Riks-

to the Supreme Commander for the Allied Powers. Pending such notification it shall be provisionally applied from the first day of April 1950.

Done in Tokyo in duplicate the first day of April 1950.

For the Government of Sweden:

L. Öhrvall.

For the Supreme Commander for the Allied Powers acting in respect of Occupied Japan:

A. J. Rehe.

dagens godkännande av densamma. I avvaktan på sådan notifikation skall överenskommelsen provisoriskt tillämpas från och med den 1 april 1950.

Som skedde i Tokio, i två exemplar, den 1 april 1950.

För svenska regeringen:

L. Öhrvall.

För det allierade stora högkvarteret som ombud för det ockuperade Japan:

A. J. Rehe.

Skriftväxling mellan chefen för utrikeshandelsavdelningen, ekonomiska och vetenskapliga sektionen, det allierade stora högkvarteret i Japan, samt Sveriges diplomatiska representant i Japan.

(Översättning.)

General Headquarters Supreme Commander for the Allied Powers

Det allierade stora högkvarteret

1 April 1950.

1 april 1950.

Dear Mr. Öhrvall,

Bäste Herr Öhrvall,

With reference to the Trade Agreement between Sweden and Occupied Japan signed today I beg to confirm our understanding of the following interpretation of the said Agreement.

Under åberopande av den i dag avslutade handelsöverenskommelsen mellan Sverige och det ockuperade Japan har jag äran bekräfta, att enighet uppnåtts om följande tolkning av nämnda överenskommelse.

The Trade Plan adopted in accordance with Article I a of the reference Trade Agreement extends to all goods and services procured through residents of third countries for delivery from Sweden to Japan or for delivery to Sweden from Japan.

Den handelsplan, som fastställts i överensstämmelse med artikel I a i den åberopade handelsöverenskommelsen, omfattar alla varor och tjänster, avseende leverans från Sverige till Japan eller leverans till Sverige från Japan, förmedlade av i tredje land bosatta personer.

The merchandise trade envisaged by the Trade Plan will be conducted in accordance with the general principles of the General Agreement on Tariffs and Trade which was signed at Geneva, Switzerland, 30 October 1947, as amended.

Det i handelsplanen förutsedda varuutbytet skall äga rum i överensstämmelse med de allmänna principerna i det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT), undertecknat i Genève, Schweiz, den 30 oktober 1947, med ändringar.

*F. E. Pickelle.**F. E. Pickelle.*

Chief Foreign Trade and Commerce Division

Chef för utrikeshandelsavdelningen.

(Översättning.)

Tokyo, 1 April, 1950.

Tokio den 1 april 1950.

Dear Mr. Pickelle,

Bäste Herr Pickelle,

I beg to acknowledge the receipt of your letter of to-day's date, reading as follows:

Jag har äran erkänna mottagandet av Eder skrivelse av dagens datum av följande lydelse:

»With reference to — — — 1947, as amended.»

»Under åberopande av — — — 1947, med ändringar.»

It gives me pleasure to state that the Swedish Government concurs in the terms of your letter.

Jag har nöjet meddela, att svenska regeringen är införstådd med innehållet i Edert brev.

*L. Öhrvall.**L. Öhrvall.*

Swedish Diplomatic Representative.

Sveriges diplomatiska representant.

Skriftväxling mellan Sveriges diplomatiska representant i Japan samt chefen för utrikeshandelsavdelningen, ekonomiska och vetenskapliga sektionen, det allierade stora högkvarteret i Japan.

(Översättning)

Tokyo, 1 April, 1950.

Tokio den 1 april 1950.

Dear Mr. Pickelle,

Bäste Herr Pickelle,

With reference to the Trade Agreement between Sweden and Occupied Japan signed to-day I beg to confirm our understanding of the following interpretation of the said Agreement.

Under åberopande av den i dag avslutade handelsöverenskommelsen mellan Sverige och det ockuperade Japan har jag äran bekräfta, att enighet uppnåtts om följande tolkning av nämnda överenskommelse.

The terms and provisions of reference Trade Agreement do not preclude or prevent such individual compensating transactions as may be negotiated with the mutual consent of both parties to the Trade Agreement, provided that settlement of such individual compensating transactions shall be through the Open Account in accordance with the terms and provisions of the Financial Agreement between Sweden and Occupied Japan signed to-day.

Bestämmelserna i den åberopade handelsöverenskommelsen skola icke utesluta eller förhindra sådana enskilda kompensationsaffärer, som må avslutas med de båda fördragsslutande parternas tillstånd, under förutsättning att betalningen av dylika enskilda kompensationsaffärer äger rum över »open account» i överensstämmelse med bestämmelserna i den i dag undertecknade betalningsöverenskommelsen mellan Sverige och det ockuperade Japan.

L. Öhrvall.

Swedish Diplomatic Representative.

L. Öhrvall.

Sveriges diplomatiska representant.

(Översättning.)

General Headquarters Supreme Commander for the Allied Powers

Det allierade stora högkvarteret

1 April 1950.

1 april 1950.

Dear Mr. Öhrvall,

Bäste Herr Öhrvall,

I beg to acknowledge the receipt of your letter of today's date, reading as follows:

Jag har äran erkänna mottagandet av Eder skrivelse av dagens datum av följande lydelse:

»With reference to — — — Japan signed to-day.»

»Under åberopande av — — — det ockuperade Japan.»

It gives me pleasure to state that the Economic and Scientific Section, General Headquarters, Supreme Commander for the Allied Powers, concurs in the terms of your letter.

Jag har nöjet meddela, att den ekonomiska och vetenskapliga sektionen i det allierade stora högkvarteret är införstådd med innehållet i Edert brev.

F. E. Pickelle.

Chief Foreign Trade and Commerce Division.

F. E. Pickelle.

Chef för utrikeshandelsavdelningen.

Skriftväxling mellan Sveriges diplomatiska representant i Japan samt chefen för utrikeshandelsavdelningen, ekonomiska och vetenskapliga sektionen, det allierade stora högkvarteret i Japan.

(Översättning.)

Tokyo, 1 April, 1950.

Tokio den 1 april 1950.

Dear Mr. Pickelle,

Bäste Herr Pickelle,

With reference to the Trade Agreement between Sweden and Occupied Japan signed to-day I beg to confirm our understanding of the following.

Under återopande av den i dag avslutade handelsöverenskommelsen mellan Sverige och det ockuperade Japan har jag äran bekräfta, att enighet uppnåtts om följande.

No regulation is at present in effect, nor being contemplated, which requires the exclusive use of Japanese insurance companies for the insurance of cargoes to and from Japan. Swedish insurance companies thus have the same opportunity to insure cargoes to and from Japan as companies operating in Japan.

Inga bestämmelser, vilka påkalla ett uteslutande begagnande av japanska försäkringsbolag vid försäkring av laster till och från Japan, äro för närvarande i kraft eller övervägas. Svenska försäkringsbolag ha sålunda samma möjlighet att försäkra laster till och från Japan som bolag, vilka äro verksamma i Japan.

L. Öhrvall.

Swedish Diplomatic Representative.

L. Öhrvall.

Sveriges diplomatiska representant.

(Översättning.)

General Headquarters Supreme Commander for the Allied Powers

Det allierade stora högkvarteret

1 April 1950.

1 april 1950.

Dear Mr. Öhrvall,

Bäste Herr Öhrvall,

I beg to acknowledge the receipt of your letter of today's date, reading as follows:

Jag har äran erkänna mottagandet av Eder skrivelse av dagens datum av följande lydelse:

»With reference to — — — operating in Japan.»

»Under återopande av — — — verksamma i Japan.»

It gives me pleasure to state that the Economic and Scientific Section, General Headquarters, Supreme Commander for the Allied Powers, concurs in the terms of your letter.

Jag har nöjet meddela, att den ekonomiska och vetenskapliga sektionen i det allierade stora högkvarteret är införstådd med innehållet i Edert brev.

F. E. Pickelle.

Chief Foreign Trade and Commerce Division.

F. E. Pickelle.

Chef för utrikeshandelsavdelningen.

Utdrag av protokollet över handelsärenden rörande främmande makt eller dess förhållanden m. m., hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 mars 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDEN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, LINGMAN.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, tillika t. f. chef för folkhushållningsdepartementet, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för finansdepartementet.

Sveriges handelsförbindelser med Japan reglerades fram till Japans kapitulation år 1945 av en den 19 maj 1911 ingången handels- och sjöfartstraktat. Genom denna tillförsäkrade de båda länderna varandra i vissa avseenden behandling såsom mest gynnad nation.

Utvecklingen av det svensk-japanska varuutbytet under åren 1935—1942 framgår av följande ungefärliga värdeuppgifter i miljoner kronor:

År	Sveriges export till Japan	Sveriges import från Japan	Varuomsättningen mellan Sverige och Japan
1935	22	9	31
1936	27	15	42
1937	48	17	65
1938	26	16	42
1939	24	15	39
1940	14	13	27
1941	5	14	19
1942	2	8	10

De sista krigsåren medförde ett nästan fullständigt avbrott i handelsförbindelserna mellan de båda länderna.

Sedan en allierad ockupationsförvaltning efter Japans kapitulation upprättats i landet, tillkännagav förvaltningen i augusti 1946 sin avsikt att återupptaga och utveckla Japans handelsförbindelser med utlandet. Sverige bereddes tillfälle att framföra sina önskemål beträffande varuutbytet med Japan genom den svenske diplomatiska representanten i Tokio. Flera omständigheter — framförallt ockupationsförvaltningens importpolitik — medförde dock, att det svensk-japanska varuutbytet under år 1947 fick en mindre volym än beräknat. Importen från Japan uppgick till 10 miljoner kronor,

varav bomullstextilier 9,3 miljoner kronor. Den svenska exporten, som nästan uteslutande bestod av kemisk trämassa, belöpte sig till 0,6 miljon kronor.

Det under år 1947 uppkomna importöverskottet å 9,4 miljoner kronor förbyttes under år 1948 i ett exportöverskott å 5,4 miljoner kronor. Den svenska importen nedgick sålunda till 6,7 miljoner kronor. Huvuddelen av importen — 5,7 miljoner — hänförde sig till bomullsvaror. Den svenska exporten uppgick till 12,1 miljoner kronor, varav 11,4 miljoner kronor belöpte å kemisk trämassa.

Med hänsyn till önskvärldheten att befordra handeln med Japan togs hösten 1948 från svensk sida initiativ till förhandlingar. Det visade sig emellertid, att förutsättningar saknades för att avsluta en mera omfattande varuutbytes- och betalningsöverenskommelse. Resultatet av förhandlingarna inskränkte sig till att allmänna riktlinjer uppdrogos för handeln mellan Sverige och Japan under år 1949. Dessa riktlinjer sammanfattades i ett den 2 november 1948 dagtecknat protokoll med därtill fogade indikativa varulistor, innefattande beräkningar av export- och importmöjligheterna under år 1949. Enligt bestämmelse i protokollet skulle det ömsesidiga varuutbytet äga rum i form av kompensationsaffärer med ömsesidiga rembursor i dollar, intill dess en betalningsöverenskommelse träffats mellan de båda länderna. Protokollet jämte varulistorna godkändes av Kungl. Maj:t den 3 december 1949.

Enligt de i varulistorna gjorda beräkningarna skulle varuutbytet mellan Sverige och Japan under år 1949 uppgå till lägst 19 och högst 24,5 miljoner kronor i vardera riktningen. Vid förhandlingarna hade därjämte konstaterats, att Japan vid sidan av kompensationsaffärerna och i enlighet med sitt inköpsprogram under år 1949 planerade import från Sverige av 9 000 ton konstsilkemassa mot betalning i dollar. Det faktiska utfallet av handeln under år 1949 utvisar enligt preliminära uppgifter en svensk import å 25,3 miljoner kronor och en svensk export å 24,3 miljoner kronor. Den svenska importen utgjordes till största delen av bomullstextilier (21 miljoner kronor). Bland övriga importvaror kan nämnas linnevävnader, aluminiumplåt och hushållsporslin. De viktigaste svenska exportprodukterna voro konstsilkemassa, tackjärn och kraftpapper. Exportvärdet av dessa produkter uppgick till respektive 20,5, 2 och 1,2 miljoner kronor. Den svenska exporten omfattade vidare vissa kvantiteter järnmalm, stålkulor, cirkulationsanläggningar, valfångstmateriel, fjäderstål och terpentin m. m. Det må anmärkas, att den planerade exporten av 9 000 ton konstsilkemassa mot betalning i dollar endast realiserades beträffande 4 000 ton.

I november 1949 föreslogs från ockupationsmyndigheternas sida, att förhandlingar rörande den svensk-japanska handeln under år 1950 skulle upptagas i Tokio i december månad, varvid även möjligheterna att övergå till en friare avtalsform och ett mera differentierat varuutbyte borde diskuteras. Med hänsyn till svårigheterna att redan i december överblicka verkningarna av en under år 1949 successivt företagen omorganisation av den japanska utrikeshandeln beslöts, att överläggningarna skulle inledas först i

mitten av januari 1950. Under tiden skulle handeln fortgå på grundval av kompensationsaffärer.

Till ledning för de i januari 1950 upptagna förhandlingarna, vilka å svensk sida förts av Sveriges diplomatiska representant i Japan, beskickningsrådet Öhrvall, har legat ett av statens handelskommission efter hörande av bl. a. försörjningskommissionerna, Sveriges allmänna exportförening, Föreningen ostasiatiska importörer och Sveriges redareförening avgivet yttrande ävensom yttrande från Sveriges riksbank. Förhandlingarna ha resulterat i förslag till *dels* handelsöverenskommelse mellan Sverige och det ockuperade Japan jämte till överenskommelsen hörande tre skriftväxlingar samt protokoll med varulistor (handelsplan), *dels ock* betalningsöverenskommelse.¹ Förslagen äro utformade så, att systemet med kompensationsaffärer i princip icke längre skall tillämpas och ett mera fritt och differentierat varuutbyte bliva möjligt.

Förslaget till betalningsöverenskommelse har förut denna dag anmälts av chefen för finansdepartementet. Jag anhåller nu att få underställa förslaget till handelsöverenskommelse jämte därtill hörande handlingar Kungl. Maj:ts prövning. Överenskommelsen och övriga handlingar torde såsom bilagor (Bilaga A—J)² få fogas till statsrådsprotokollet.

Förslaget till handelsöverenskommelse innehåller närmare i huvudsak följande. Jämlikt *artikel I* mom. a skall en plan för handeln mellan Sverige och Japan årligen fastställas. Planen skall omfatta alla affärstransaktioner m. m., beträffande vilka kontrakt avslutas rörande leveranser mellan de båda länderna. I mom. b föreskrives, att betalningarna skola verkställas i enlighet med den förut angivna betalningsöverenskommelsen. Enligt mom. c må varuutbytet äga rum genom såväl statliga som privata organ. Ettvart av de båda länderna skall enligt mom. d tillåta export respektive import till lägst de belopp, vilka för olika varuslag äro angivna i handelsplanen för varje år. Därvid skall emellertid beaktas, att en handelsplan under sin giltighetstid kan utvidgas genom ömsesidig överenskommelse. Mom. e innehåller förklarande bestämmelser rörande handelsplanen. I mom. f stadgas, att därest endera parten vid någon tidpunkt har anledning antaga, att handelsplan icke kan förverkligas, parterna skola samråda med varandra för att vidtaga de åtgärder, som kunna befinnas erforderliga. I mom. g och h givas föreskrifter rörande tillämpningen av överenskommelsen och handelsplanen m. m. Jämlikt mom. i förbinda sig de avtalslutande parterna att, när så erfordras, samråda om möjligheterna att utveckla handeln på multilateral grundval i syfte att underlätta varuutbytet mellan Sverige, Japan och andra länder. I *artikel II* stadgas, att överenskommelsen må ändras efter

¹ Betalningsöverenskommelsen är i svensk översättning intagen å s. 18—19 i denna proposition.

² Här uteslutna. Bilaga A är fränsett datering och underskrifter likalydande med den vid propositionen fogade, å engelska språket avfattade texten till handelsöverenskommelse. Bilagorna B—G äro bortsett från datering och underskrifter likalydande med de vid propositionen fogade skriftväxlingarna å engelska språket. Bilagorna H—J, vilka omfatta protokollet och varulistorna (handelsplanen), äro i svensk översättning återgivna å s. 16—17 i denna proposition.

uppgörelse mellan de båda parterna, varjämte den kan bringas att upphöra att gälla efter 90 dagar genom skriftlig uppsägning av svenska regeringen eller det allierade stora högkvarteret eller dess efterträdare. Överenskommelsen skall ävenledes upphöra att gälla 90 dagar efter kungörandet av ett fredsfördrag mellan de allierade makterna eller någon av dem och Japan, såvida icke parterna skriftligen överenskomma om annat. *Artikel III* föreskriver, att utvecklingen av handeln mellan de båda parterna skall göras till föremål för allmän översyn, när helst någondera parten så begär. Jämlikt *artikel IV* tillförsäkras svenska och japanska fartyg mest-gynnad-nationsbehandling i enlighet med gällande lagar rörande hamnförhållanden i respektive land. I *artikel V* stadgas slutligen, att överenskommelsen skall träda i kraft den dag, då svenska regeringen underrättar det allierade stora högkvarteret om riksdagens godkännande av densamma. Intill dess sådant meddelande lämnats skall överenskommelsen provisoriskt tillämpas från och med den 1 april 1950. — Beträffande sistnämnda bestämmelse må framhållas, att den är betingad av att den japanska importen äger rum enligt en kvartalsvis fastställd importplan och att ett uppskjutande av överenskommelsens tillämpning till ett senare kvartalsskifte skulle innebära allvarliga olägenheter för varuutbytets normala fortgång.

Två av de föreslagna tre skriftväxlingarna upptaga bestämmelser, vilka innefatta tolkningar av handelsöverenskommelsen. Bestämmelserna äro av innehåll, *dels* att handelsplan jämväl skall omfatta varor, som levereras mellan de båda länderna genom förmedling av personer, bosatta i tredje land, ävensom att handeln skall äga rum i överensstämmelse med principerna i det allmänna tull- och handelsavtalet (GATT), *dels ock* att tillstånd till kompensationsaffärer under vissa förutsättningar kan lämnas. I förslaget till den tredje skriftväxlingen konstateras, att försäkring av leveranser till och från Japan icke är förbehållen i Japan verksamma försäkringsbolag.

Såsom förut nämnts hänvisas i artikel I mom. a i överenskommelsen till en handelsplan. Enligt den för år 1950 uppgjorda planen förutses den svenska exporten under nämnda år komma att omfatta bl. a. sulfitmassa (3 300 000 dollar), konstsilkemassa (1 125 000 dollar), järn- och stålprodukter (1 500 000 dollar), maskiner, apparater m. m. (800 000 dollar). Inkomsterna för den svenska sjöfarten ha uppskattats till 1 500 000 dollar. Den svenska importen beräknas komma att bestå av bl. a. textilier (7 296 000 dollar), aluminium (350 000 dollar), keramik (193 000 dollar), maskiner m. m. (212 000 dollar), kemiska produkter (164 000 dollar) och jordbruksprodukter (158 000 dollar).

Varuutbytet kan enligt handelsplanen beräknas få en omfattning av ca 50 miljoner kronor i vardera riktningen.

Vad beträffar betalningsöverenskommelsen må i detta sammanhang endast nämnas, att betalningarna i samband med varuutbytet skola äga rum över ett i Japans centralbank fört räntefritt dollarkonto. Regleringar av nettosaldo, vilka under avtalstiden uppkommit å kontot, äro i

princip avsedda att ske i dollar, guld eller annan valuta, varom parterna må enas. Betalningsskyldighet inträder dock först sedan nettosaldot under en period av tre månader oavbrutet överstigit den i betalningsöverenskommelsen stadgade överdragningsrätten å 3 miljoner dollar. Om kontot vid avtalets upphörande utvisar ett nettosaldo, äger gäldenärlandet rätt att under en tid av 6 månader utjämna detsamma genom tilläggsexport av varor, som äro godtagbara för borgenärlandet. För det nettosaldo, som därefter eventuellt fortfarande utestår, skall betalning verkställas i dollar, guld eller annan mellan parterna överenskommen valuta.

Under erinran om att det torde ankomma på ministern för utrikes ärendena att göra framställning om undertecknandet hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte godkänna föreliggande förslag till handelsöverenskommelse mellan Sverige och det ockuperade Japan jämte därtill hörande handlingar.

Vad föredraganden sålunda hemställt, vari statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:

Bengt Augustinsson.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 mars 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, LINGMAN.

Under erinran, att Kungl. Maj:t förut denna dag på föredragning av cheferna för finans- och handelsdepartementen godkänt förslag till *dels* handelsöverenskommelse mellan Sverige och Japan jämte till överenskommelsen hörande tre skriftväxlingar samt protokoll med varulistor (handelsplan), *dels ock* betalningsöverenskommelse mellan Sverige och Japan,

hemställer ministern för utrikes ärendena, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga

dels Sveriges diplomatiska representant i Japan att underteckna ifrågasvarande överenskommelser och protokoll samt verkställa skriftväxlingar i enlighet med förslaget,

dels ock ministern för utrikes ärendena att, efter samråd med chefen för handelsdepartementet, göra sådana smärre ändringar i och tillägg till varulistorna, som under tillämpningen av dessa må visa sig erforderliga och varom överenskommelse må kunna komma att träffas med vederbörande ockupationsmyndigheter i Japan.

Till vad ministern sålunda hemställt, däruti övriga närvarande statsrådsledamöter förena sig, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall.

Ur protokollet:

A. Lewenhaupt.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 14 april 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, ZETTERBERG, NILSSON, STRÅNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, tillika t. f. chef för folkhushållningsdepartementet, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för finansdepartementet.

Sedan Kungl. Maj:t den 24 mars 1950 bemyndigat Sveriges diplomatiska representant i Japan att underteckna av Kungl. Maj:t godkänt förslag till bl. a. handelsöverenskommelse mellan Sverige och det ockuperade Japan jämte protokoll ävensom utväxla till överenskommelsen hörande skrivelser, ha den 1 april 1950 överenskommelsen och protokollet undertecknats samt skriftväxlingarna verkställt.

Jag hemställer nu, under hänvisning till vad jag den 24 mars 1950 anför vid anmälan inför Kungl. Maj:t av ifrågavarande förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna handelsöverenskommelsen mellan Sverige och det ockuperade Japan jämte därtill hörande tre skriftväxlingar.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bengt Augustinsson.

(Översättning.)

Plan för handeln Sverige—ockuperade Japan.**1 januari 1950—31 december 1950.**

1. Handelsplanen (här bifogad) innehåller en uppskattning av varuutbytet mellan Sverige och det ockuperade Japan på basis av kontrakt avseende varor och tjänster, vilka avslutas under perioden 1 januari 1950—31 december 1950.
2. Den bifogade handelsplanen har fastställts i överensstämmelse med bestämmelserna i den handelsöverenskommelse mellan Sverige och det ockuperade Japan, som samtidigt härmed avslutas.

Som skedde i Tokio, i två exemplar, den 1 april 1950.

För svenska regeringen:

L. Öhrvall.

För det allierade stora högkvarteret:

A. J. Rehe.

(Översättning.)

Plan för handeln Sverige—ockuperade Japan.**Uppskattning av svenska försäljningar till det ockuperade Japan.****1 januari 1950—31 december 1950.**Uppskattningarna avse kontrakt avslutade under perioden
1 januari—31 december 1950.

V a r u s l a g	Ungefärligt värde i US \$ CIF Japan
Sulfitmassa	3 300 000
Konstsilkemassa	1 125 000
Järn- och stålprodukter (inklusive träkolstackjärn etc.)	1 500 000
Harts och hartsbeck	100 000
Maskiner, reservdelar, apparater, instrument och verktyg (inklusive kullager etc.)	800 000
Övriga varor (inklusive mjölksocker, boktråkreosot, tallolja, harpuncanoner och delar, farmaceutiska produkter, trämjöl, detaljhandelsvaror för utlänningar etc.)	700 000
Osynliga poster	
Sjöfart	1 500 000
Andra osynliga poster	200 000
	Totalt 9 225 000

(Översättning.)

Plan för handeln Sverige—ockuperade Japan.

Uppskattning av svenska inköp i det ockuperade Japan.
1 januari 1950—31 december 1950.Uppskattningarna avse kontrakt avslutade under perioden
1 januari—31 december 1950.

V a r u s l a g	Ungefärligt värde i US \$ FOB Japan
Textilier	
garn: bomulls-, kam-, ull-, silke-; vävnader: bomulls-, ylle-, silke-	6 745 000
andra textilfabrikat	551 000
Kemiska produkter	164 000
kamfer, mentol, agar-agar, andra kemiska produkter (in- klusive pepparmyntolja)	
Jordbruksprodukter	158 000
vitaminolja, liljelökar, livsmedel	
Keramik (inklusive porslin och lergods)	193 000
Aluminium (rå)	350 000
Maskiner och utrustning	212 000
textilmaskiner, grafitelektroder	
Övriga varor (inklusive drivremmar av gummi, tygskor, sten- cilpapper, arkivpapper, papper för elektrisk industri, till- verkningar av bambu och rotting, knappar, kameror, räkne- stickor, celluloid i ark, leksaker etc.)	652 000
Osynliga poster	200 000
Totalt	9 225 000

(Översättning.)

Betalningsöverenskommelse mellan Sverige och det ockuperade Japan.

Svenska regeringen och det allierade stora högkvarteret såsom ombud för det ockuperade Japan (härefter benämnt Japan) ha överenskommit om följande:

Artikel 1.

Ett konto i US dollar benämnt »Sweden-Japan Open Account» (härefter benämnt kontot) skall föras hos en bank i Tokio, Japan, (härefter benämnd banken). För de ändamål, som angivas i denna överenskommelse, är banken utsedd att företräda det allierade stora högkvarteret såsom ombud för Japan och skall tjänstgöra såsom korrespondent för Sveriges riksbank, vilken härmed utsetts att vara ombud för svenska regeringen.

Artikel 2.

Där ej annat föreskrives, skola alla transaktioner avseende varuutbytet mellan Sverige och Japan, inklusive tjänster, inom ramen för i de båda länderna gällande valutabestämmelser bokföras på kontot. Betalningarna för all export från Sverige till Japan skola krediteras kontot och betalningarna för all import till Sverige från Japan skola debiteras kontot. Där ej annat föreskrives, skall ränta ej utgå på de belopp, som bokförts på kontot.

Artikel 3.

Sådan import till Japan från Sverige, som avser inköp av eller för ockupationsstyrkorna i Japan, faller utom ramen för denna överenskommelse.

Artikel 4.

Kontoutdrag per sista dagen i varje månad skall av banken tillställas den eller de myndigheter, som utsetts av det allierade stora högkvarteret, och en kopia av utdraget skall även tillställas Sveriges riksbank genom förmedling av Sveriges representant i Tokio, Japan.

Artikel 5.

I och för reglering av ett saldo på kontot skola debiteringar och krediteringar först utjämnas mot varandra och betalning skall endast verkställas med belopp motsvarande nettosaldot å kontot. Betalning skall under iakttagande av följande bestämmelser verkställas antingen i guld enligt den officiella kurs, som fastställts av Amerikas Förenta Stater, eller i US dollar eller i sådan annan valuta, som kan godtagas av parterna på förfalldagen för varje betalning:

a. Därest vid något tillfälle under denna överenskommelses giltighetstid nettosaldot å kontot oavbrutet under en tid av nittio (90) dagar överskrider en övre gräns av tre miljoner dollar (\$ 3 000 000), skall den del som överstiger nämnda gräns vid slutet av denna period omedelbart förfalla till betalning och erläggas på begäran av borgenären.

Därest vid något tillfälle saldot å kontot tenderar att uppgå till två miljoner dollar (\$ 2 000 000) skola representanter för svenska regeringen och det allierade stora högkvarteret sammanträda för att diskutera de åtgärder, som skola vidtagas för att avhjälpa en sådan jämviktsrubbnings i syfte att i första hand undvika sådana betalningar, som angivas i nästföregående stycke.

b. Det nettosaldo, som kontot utvisar den dag, då denna överenskommelse upphör att gälla på grund av verkställd uppsägning eller utlöper, må inom en tid av sex månader utjämnas av gäldenären genom tilläggsexport av sådana varor, som godtagas av borgenären. Det nettosaldo, som därefter fortfarande utestår, skall omedelbart förfalla till betalning och erläggas på begäran av borgenären.

Artikel 6.

Betalningar till parterna härrörande från handel med länder, vilka ej beröras av denna överenskommelse, må efter samtycke av båda parterna och ifrågavarande land eller länder bokföras på kontot på samma sätt som om landet eller länderna vore parter enligt denna överenskommelse.

Artikel 7.

Denna överenskommelse må ändras med samtycke av båda parterna eller kan bringas att upphöra efter nittio (90) dagars uppsägning av endera parten. Överenskommelsen skall, därest parterna ej annorledes skriftligen överenskomma, utlöpa nittio (90) dagar efter proklamerandet av fredsfördrag mellan å ena sidan de allierade makterna eller någon av dem och å andra sidan Japan. Ändring, upphörande efter uppsägning eller utlöpande av denna överenskommelse skall icke inskränka rättighet eller förpliktelse, som någondera parten före ikraftträdandet av sådan ändring, upphörande efter uppsägning eller utlöpande iklätt sig i enlighet med denna överenskommelse.

Artikel 8.

Representanter för svenska regeringen och representanter för det allierade stora högkvarteret eller dess efterträdare bemyndigas att förhandla och besluta om alla tekniska detaljer i samband med genomförandet av denna överenskommelse.

Artikel 9.

Denna överenskommelse skall träda i kraft å dagen för dess undertecknande. Som skedde i Tokio, i två exemplar, den 1 april 1950.

För svenska regeringen:

L. Öhrvall.

För det allierade stora högkvarteret
som ombud för det ockuperade
Japan:

A. J. Rehe.